

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

Codi: 18IIG/2023

PROJECTE D'ORDENANCES FISCALS PER A L'ANY 2024

Contingut

Síntesi: valoració global de l'impacte de gènere.....	2
0. Introducció als informes d'impacte de gènere	3
1. Descripció del projecte.....	4
2. Vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere.....	9
3. Anàlisi d'aspectes formals i metodològics	12
4. Anàlisi d'impacte de gènere	13
4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació del projecte	13
4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere.....	20
4.3. Previsió de resultats	26
5. Valoració a càrrec d'organitzacions feministes i entitats de dones.....	31
6. Valoració global de l'impacte de gènere.....	31
7. Recomanacions	32

SÍNTESI: VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere del projecte d'*Ordenances Fiscals per a l'any 2024* determina que tindrà un impacte **transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.**

0. INTRODUCCIÓ ALS INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació d'impacte de gènere pretén fer visible que les normes i les polítiques públiques no són neutres al gènere, i que tenen un impacte diferent en dones i homes, tot i que això no estigués previst ni es desitgés. Tractar de forma homogènia persones que parteixen d'una situació desigual, reproduïx aquesta desigualtat. Per això, les polítiques homogènies per a tota la població no solen ser *neutres*, sinó *cegues*, pel que fa al gènere.

Així, l'avaluació d'impacte de gènere pretén “estimar els diferents efectes (...) de qualsevol política o activitat sobre temàtiques específiques en termes d'igualtat de gènere” (Comissió Europea, 2009).

En aquest context avaluatiu, un **informe d'impacte de gènere** és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb l'objectiu d'identificar i prevenir el manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: “els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes” (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona del 15 d'abril de 2015. En concret, l'article 140 estableix que tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquesta avaluació ha d'integrar una anàlisi d'impacte de gènere, en la qual s'avaluen “els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes”.

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019)** estableix el **caràcter obligatori dels informes d'impacte de gènere de les propostes normatives** (article 9):

“Les propostes normatives, de pressupostos municipals, d'instruments de política fiscal municipal (ordenances fiscals, taxes i preus públics) i de planejament urbanístic s'acompanyaran d'informes d'impacte de gènere, elaborats amb metodologia d'anàlisi que permeti conèixer i fer una avaluació prospectiva de les repercussions en la igualtat o desigualtat entre dones i homes que es poden derivar de la seva aprovació, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, el manteniment o l'increment d'aquestes desigualtats de gènere, i fer propostes de modificació del projecte, si escau”.

Aquesta obligatorietat inclou les ordenances, els reglaments, els decrets (en tant que normativa) i els preus públics, i en conseqüència el present projecte d'ordenances fiscals.

La Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, de l'Ajuntament de Barcelona, ha elaborat una metodologia pròpia que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius d'organismes internacionals (p. ex: Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi del resultat o efecte que té la normativa, pressupost o política fiscal

sobre dones i homes, i les possibilitats que ofereix com a eina per acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les o aprofundir-les.

Quant a la valoració global de l'impacte de gènere, es fa de manera graduada:

- si s'estima que és un projecte reproductor de desigualtats, s'especifica si tindrà un impacte lleugerament negatiu o molt negatiu.
- si es considera que és un projecte transformador de desigualtats, s'especifica si tindrà un impacte lleugerament positiu o molt positiu.

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

A continuació es presenta un llistat dels impostos i taxes analitzades amb una breu descripció del seu objecte.

Nom	0. Ordenança fiscal general.
Objecte	Establir els principis bàsics i les normes generals de la gestió, inspecció, recaptació i revisió aplicables a tots els tributs municipals. Amb caràcter general, cal considerar aquests principis i normes com a parts integrants de les ordenances fiscals de cadascun dels tributs en allò que no regulin expressament.

Nom	1. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost de Béns Immobles (IBI).
Objecte	S'estableix l'impost sobre béns immobles com a tribut directe de caràcter real que grava el valor dels béns immobles.

Nom	2. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE).
Objecte	Gravar l'exercici d'activitats empresarials, professionals o artístiques, tant si s'exerceixen o no en un local determinat, i tant si es troben o no especificades en les tarifes de l'impost.

Nom	3. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO).
Objecte	Gravar qualsevol construcció, instal·lació o obra que exigeixi l'obtenció de la corresponent llicència d'obres o urbanística (s'hagi obtingut o no aquesta llicència) sempre que l'expedició correspongui a l'Ajuntament.

Nom	4. Taxes per serveis generals.
Objecte	Establir taxes per la tramitació de llicències i altres documents expedits per l'Administració municipal, així com la tramitació o elaboració, a instància de part, d'autoritacions, informes tècnics, estudis i documents no regulats en altres ordenances fiscals.

Nom	5. Taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).
Objecte	Establir taxes per la prestació de Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament.

Nom	6. Taxa pel manteniment dels serveis que presta el Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament.
Objecte	Establir taxes per la prestació dels serveis del Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament, amb independència que es sol·liciti o no una prestació del servei, sorgint l'obligació de contribuir com a conseqüència dels serveis i de la disponibilitat permanent de mitjans materials i personals.

Nom	7. Taxes per serveis urbanístics.
Objecte	Establir taxes per les activitats dels serveis urbanístics municipals, tant tècniques com administratives, que es refereixin, afectin o beneficiïn de forma particular el subjecte passiu.

Nom	8. Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Vehícles de Tracció Mecànica (IVTM).
Objecte	Gravar la titularitat dels vehicles de tracció mecànica aptes per a circular per les vies públiques, qualsevol que en sigui la classe i categoria.

Nom	9. Taxes per prestacions de la Guàrdia Urbana i circulacions especials (Serveis especials GUB).
Objecte	Establir taxes per les prestacions de la Guàrdia Urbana i per l'atorgament d'autoritacions per a circulacions especials i pel servei de conducció i acompanyament de vehicles.

Nom	10. Taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació d'altres serveis (Ocupació de via pública).
Objecte	Establir taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació de serveis de gestió municipal sobre el domini públic estatal.

Nom	11. Taxes per serveis culturals.
Objecte	Establir taxes per les visites als museus i les exposicions municipals, excepte les exposicions temporals, com també per les cessions temporals d'ús de locals i espais.

Nom	12. Taxes de mercats.
Objecte	Establir taxes per la utilització i l'aprofitament dels llocs o locals dels mercats municipals i per la prestació dels serveis establerts, així com la cessió temporal d'espais comuns.

Nom	13. Recàrrec a l'impost sobre les estades en establiments turístics.
Objecte	Recàrrec sobre l'estada, per dies o fraccions, amb pernoctació o sense en establiments i equipaments turístics gravats en els mateixos termes que fa l'impost sobre les estades en establiments turístics.

D'altra banda, existeixen tot un seguit d'ordenances fiscals i taxes que no es veuran modificades per a l'any 2024 i, per tant, no seran objecte d'anàlisi. A saber:

- Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (Plusvàlues).
- Taxes per a l'estacionament regulat de vehicles a la via pública (AREA).
- Taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic local i la prestació d'altres serveis a favor d'explotadors de serveis de telecomunicacions per estendre xarxes de comunicacions electròniques.
- Taxes per serveis relatius a sacs i contenidors de runa i altres serveis ambientals (Gestió de Residus).
- Taxes de clavegueram.
- Taxa pel servei de recollida de residus municipals generats en els domicilis particulars.
- Taxes per serveis de registre, prevenció i intervenció sanitària relatius a animals de companyia.
- Taxes per a la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal, a favor d'empreses explotadores de serveis de subministraments d'interès general (Empreses de subministraments).

- Taxes per la utilització privativa o aprofitament especial del domini públic local de les instal·lacions de transport d'energia elèctrica, gas, aigua i hidrocarburs (Transport d'energia).
- Taxes per a la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal, a favor d'empreses explotadores de serveis de telefonia mòbil.
- Taxa a grans operadores especialitzades per aprofitament especial del domini públic derivat de la distribució a particulars de béns adquirits per comerç electrònic.
- Taxes per serveis especials d'enllumenat públic.
- Taxes per a la utilització privada del funcionament de les fonts ornamentals.
- Contribucions especials.

Quant a la participació quantitativa al Pressupost Municipal, cal tenir present la diferent contribució de cadascun dels tributs que s'analitzen. Per il·lustrar-ho, a continuació es presenta una taula on s'aprecia la gran rellevància quantitativa dels impostos sobre el capital (IBI, plusvàlues d'immobles, vehicles), que representen un 25% del total del Pressupost Municipal.

Tipus d'ingrés	Import	% sobre total
Transferències de l'Administració de l'Estat	1.321.245.792 €	36,7%
Impostos sobre el capital (IBI, plusvàlues immobles, vehicles)	930.143.283 €	25,8%
Transferències corrents de comunitats autònomes	148.936.118 €	4,1%
Altres ingressos (multes, interessos de demora)	110.398.730 €	3,1%
Taxes per utilització privativa del domini públic (vehicles, terrasses...)	99.678.074 €	2,7%
Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)	89.541.000 €	2,4%
Cessió Impost sobre la renda (IRPF)	77.162.135 €	2,1%
Taxes per la prestació de serveis públics (clavegueram, residus...)	66.293.020 €	1,8%
Preus públics per prestació de serveis (centres cívics, bicing, residències...)	34.289.818 €	0,9%
(...)	(...)	(...)
Total	3.595.870.612 €	100%

Font: Llibre verd Pressupost 2023. Ingressos. Classificació econòmica.

Finalment, es presenta la codificació, en forma de número i nom abreujat, que en algunes ocasions s'usarà per a identificar i localitzar cadascuna de les ordenances fiscals de forma més ràpida i sintètica en aquest informe:

Nom complet	Número	Nom abreujat
Ordenança fiscal general	0	Ordenança fiscal general
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Béns Immobles	1	IBI
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Activitats Econòmiques	2	IAE

Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres	3	ICIO
Taxes per serveis generals	4	Serveis generals
Taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament	5	SPEIS
Taxa pel manteniment dels serveis que presta el Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament	6	Manteniment SPEIS
Taxes per serveis urbanístics	7	Serveis urbanístics
Ordenança fiscal reguladora de l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica (IVTM)	8	Vehicles
Taxes per prestacions de la Guàrdia Urbana i circulacions especials	9	Serveis especials GUB
Taxes per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic municipal i la prestació d'altres serveis	10	Ocupació de via pública
Taxes per serveis culturals	11	Serveis culturals
Taxes de mercats	12	Mercats
Recàrrec a l'impost sobre les estades en establiments turístics	13	Recàrrec establiments turístics

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

Un cop presentada la caracterització de l'objecte de l'anàlisi, en aquesta secció s'estableix la seva vinculació amb objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere. En particular, s'observa la relació amb els àmbits i objectius del Pla per la justícia de gènere 2021-2025, i les implicacions derivades del context normatiu i programàtic vigent:

Ordenança fiscal	Eix i Àmbit del Pla justícia gènere	Objectiu del Pla justícia gènere	Altres instruments normatius i programàtics
1. IBI	Ciutat de drets - Habitatge	Avançar en la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques d'habitatge.	-El Pla pel Dret a l'Habitatge 2016-2025 incorpora la perspectiva de gènere i fixa els objectius i línies de treball en matèria de polítiques públiques d'habitatge a la ciutat de Barcelona, assenyalant l'IBI com un dels instruments a utilitzar.
2. IAE	Economia per a la vida i organització dels temps – Promoció econòmica feminista	Treballar per una promoció econòmica que sigui feminista i ecologista amb especial impuls de l'economia social i solidària.	-La Mesura de Govern d'Economia Feminista (2021) té com objectiu millorar les condicions econòmiques, socials i laborals de les dones treballadores en les ocupacions més feminitzades i precaritzades de la ciutat.
3. ICIO	Barris propers i sostenibles – Espai urbà	Garantir la incorporació dels criteris de gènere en els projectes urbans i el planejament urbanístic mitjançant la participació ciutadana.	-La Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" fixa com a objectiu general integrar la perspectiva de gènere en el planejament i la gestió urbanística, l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat de Barcelona. Especifica, doncs, que cal promoure un espai públic ple de vida, que sigui el més acollidor possible i que respongui a les necessitats de la diversitat de persones i grups, que sigui prou flexible com per acollir simultàniament col·lectius diversos, sense barreres ni sectoritzacions.

4. Serveis generals	Canvi institucional - Incorporació perspectiva gènere a normativa, plans i programes	Millorar la incorporació de la perspectiva de gènere de plans, programes i normativa municipal.	<p>-Llei orgànica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Estableix que els poders públics han d'incorporar la igualtat de dones i homes com a principi d'actuació transversal (art. 15).</p> <p>-Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes. Fixa els principis de funcionament dels poders públics, el primer dels quals és el de transversalitat de la perspectiva de gènere (art. 3).</p> <p>-Carta municipal de Barcelona (1998). Estableix que "l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i tots els serveis que facilitin la integració i la participació de la dona en la societat i evitin la discriminació per raó de sexe" (art. 112).</p> <p>-Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019). Estipula que "la transversalitat de gènere obliga a dissenyar i avaluar el conjunt de polítiques públiques sota el criteri d'identificar i preveure repercussions diferenciades sobre homes i dones" (art. 2).</p>
5. SPEIS	Barris propers i sostenibles - Previsió i seguretat	Millorar la percepció de la seguretat i l'empoderament de les dones a l'espai públic.	
6. Manteniment SPEIS	Barris propers i sostenibles - Previsió i seguretat	Millorar la percepció de la seguretat i l'empoderament de les dones a l'espai públic.	
7. Serveis urbanístics	Barris propers i sostenibles – Espai urbà	Garantir la incorporació dels criteris de gènere en els projectes urbans i el planejament urbanístic mitjançant la participació ciutadana.	<p>-La Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" fixa com a objectiu general integrar la perspectiva de gènere en el planejament i la gestió urbanística, l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat de Barcelona. Especifica, doncs, que cal promoure un espai públic ple de vida, que sigui el més acollidor possible i que respongui a les necessitats de la diversitat de persones i grups, que sigui prou flexible com per acollir simultàniament col·lectius diversos, sense barreres ni sectoritzacions.</p>
8. Vehicles	Barris propers i sostenibles - Mobilitat	Promoure una mobilitat amb perspectiva de gènere i interseccional que elimini les desigualtats.	

9. Serveis especials GUB	Barris propers i sostenibles - Mobilitat	Promoure una mobilitat amb perspectiva de gènere i interseccional que elimini les desigualtats.	
10. Ocupació de via pública	Barris propers i sostenibles – Espai urbà	Garantir la incorporació dels criteris de gènere en els projectes urbans i el planejament urbanístic mitjançant la participació ciutadana.	-La Mesura de Govern "Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana" té com a objectiu integrar la perspectiva de gènere en el planejament i la gestió urbanística, l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat. Especifica que cal promoure un espai públic ple de vida, que sigui el més acollidor possible i que respongui a les necessitats de la diversitat de persones i grups, que sigui flexible per acollir col·lectius diversos, sense barreres ni sectoritzacions.
11. Serveis culturals	Ciutat de drets - Cultura i memòria col·lectiva	Impulsar una participació equitativa i representació diversa en la cultura des de la perspectiva feminista.	
12. Mercats	Economia per a la vida i organització dels temps – Promoció econòmica feminista	Treballar per una promoció econòmica que sigui feminista i ecologista amb especial impuls de l'economia social i solidària.	-La Mesura de Govern d'Economia Feminista (2021) té com objectiu millorar les condicions econòmiques, socials i laborals de les dones treballadores en les ocupacions més feminitzades i precaritzades de la ciutat.
13. Recàrrec establiments turístics.	Ciutat de drets - Habitatge	Avançar en la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques d'habitatge.	-El Pla pel Dret a l'Habitatge 2016-2025 incorpora la perspectiva de gènere i fixa els objectius i línies de treball en matèria de polítiques públiques d'habitatge a la ciutat de Barcelona.

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

La present secció es centra en l'anàlisi de: 1) el llenguatge usat en el text del projecte i 2) l'existència d'espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones en el disseny del projecte.

Pel que fa a l'ús **no sexista del llenguatge**, a les Directrius per a l'elaboració de normes municipals (2015) s'indica que cal eliminar qualsevol discriminació per raó de sexe, i que és un principi d'actuació dels poders públics la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques. A més, indica criteris específics per a fer un ús no sexista del llenguatge, entre ells l'ús de denominacions dobles i de termes genèrics, evitant la inserció d'una disposició que expressi que l'ús del masculí és genèric i que inclou tant els homes com les dones, o bé que es fa per no allargar el text. Per la seva part, el Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2019) també estableix que l'ús inclusiu i no sexista del llenguatge és preceptiu en la documentació municipal (article 15).

Per analitzar si a l'articulat del projecte d'ordenances fiscals es fa un ús adequat del llenguatge, la pregunta general orientadora és "Es fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge?". La valoració i la proposta de modificació són les següents:

	El text del projecte fa un ús inclusiu i no sexista del llenguatge?		
	Sí	No	Comentaris i propostes de modificació
Ordenances Fiscals per a l'any 2024	X		De forma generalitzada s'usen formes neutres o desdoblades (ex: <i>la persona interessada, la ciutadania, el tècnic/a, etc.</i>). En algunes ocasions es fa ús del masculí genèric, en expressions com <i>un representant, l'interessat, el gerent, el tècnic, etc.</i> Es recomana substituir aquestes expressions, en particular en l'ordenança de taxes de mercats, que és on més se n'han identificat.

D'altra banda, a efectes d'analitzar si el projecte incorpora la **participació de grups de dones o feministes**, es formula la següent pregunta: "En el procés de disseny de les ordenances fiscals, hi ha espais de participació ciutadana que incorporin la veu de les dones o d'entitats feministes?". Aquest requisit podria quedar satisfet amb la participació d'espais de dones o feministes, com ara els Consells de Dones, o de Feminismes i LGTBI; o bé que en espais genèrics com les consultes online o el Consell de Ciutat s'incorpori l'enfocament de gènere i les necessitats de les dones. De forma complementària a aquests espais, es podria celebrar una reunió amb entitats i col·lectius interessats, durant el període d'informació pública durant la tramitació de les ordenances fiscals.

En el cas que ens ocupa, l'elaboració del projecte d'ordenances fiscals no ha comptat amb un espai de participació ciutadana on s'incorpori explícitament la veu de les dones o d'entitats feministes. Amb tot, cal tenir present que segons el Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona (2017), el desenvolupament de processos participatius és preceptiu amb ocasió de l'aprovació d'ordenances i reglaments municipals "de rellevància ciutadana especial", i afegeix que "quan es tracti d'una modificació

puntual d'abast limitat d'ordenances i reglaments no serà preceptiu impulsar el procés participatiu".¹ En aquest sentit, cal recordar que no ens trobem davant una nova regulació, sinó d'una modificació de les ordenances fiscals ja existents, que en molts casos correspon a actualitzacions de referències normatives, depuració d'errades tècniques o formals, millora de redactats, adaptacions de calendari, actualització de costos, etc.

D'altra banda, les ordenances fiscals van ser tractades en reunió de la **Taula de pressupostos i fiscalitat amb perspectiva de gènere**, que és un espai de participació integrat per representats del món acadèmic, col·lectius feministes, Consell de les Dones de Barcelona, col·legis professionals i persones a títol individual, a més de representants de l'Ajuntament. En aquella reunió es van presentar les directrius per a l'elaboració de les ordenances fiscals 2023 (molt similars a les proposades per al 2024). A més, entre l'octubre del 2022 i el gener del 2023 es van celebrar uns tallers d'Economia Feminista adreçats especialment a entitats i col·lectius de dones i feministes de la ciutat, i en un d'ells es tractà la incidència d'aquestes entitats i col·lectius en els pressupostos i la fiscalitat amb perspectiva de gènere. Aquests tallers es van concebre com a activitats preparatòries del Congrés d'Economia Feminista que es va celebrar a Barcelona el març del 2023.

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. DIAGNÒSTIC SOBRE L'ÀMBIT D'ACTUACIÓ DEL PROJECTE

A continuació s'exposen dades il·lustradores de desigualtats entre dones i homes a la ciutat de Barcelona.^{2,3,4,5,6} Es fa èmfasi en les desigualtats econòmiques, la pobresa i la precarietat, atès que és l'àmbit més vinculat amb la capacitat de pagament d'impostos i taxes.

Salari	La bretxa salarial de gènere a Barcelona és del 17,5%. Així, el salari mitjà de les dones és de 27.661€ front als 33.534€ dels homes.
Pensió de jubilació	Els homes tenen una pensió mitjana de jubilació de 1.646€ i les dones de 1.099€, el que representa un 33% menys que la dels homes.
Viudetat	Un 14,1% de dones són vídues, davant l'1,8% dels homes.

¹ "S'han d'impulsar de manera preceptiva processos participatius desenvolupats amb ocasió de l'aprovació de: (...) d) Ordenances i reglaments municipals de rellevància ciutadana especial. Quan es tracti d'una modificació puntual d'abast limitat d'ordenances i reglaments no serà preceptiu impulsar el procés participatiu". Article 37 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona, 2017.

² Ajuntament de Barcelona, 2022. Els salaris mitjans a Barcelona 2020. Gabinet tècnic de programació.

³ Idescat. Pensió contributiva mitjana de Seguretat Social per tipus de pensió i sexe. Mes de desembre. Pensió de jubilació. Dades per a Barcelona. 2021.

⁴ Enquesta metropolitana de condicions de vida, 2016-2017. Taxa de risc de pobresa en supòsit d'autonomia.

⁵ Enquesta de Població Activa (INE, 2022).

⁶ Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner-EMEF 2022.

Pobresa i autonomia	Un 27,9% dels barcelonins i un 44% de les barcelonines es trobarien en una situació de pobresa si haguessin de sostenir-se (sense càrregues familiars) només amb els propis ingressos.
Desocupació	La taxa d'atur de les dones és superior a la dels homes: 10,1% i 8,5% respectivament. L'atur per baixa voluntària (sovint vinculada a criança d'infants) en el cas de les dones és d'un 16,9% i en els homes és tan baixa que no és representativa en termes estadístics.
Temps de cures	El 45% de les dones dedica 20 o més hores setmanals a les tasques de la llar i les cures, mentre que en els homes el percentatge és del 23%. Si es té en compte tant el treball remunerat com el no remunerat, les dones treballen 7 hores més a la setmana que els homes.
Monoparentalitat i risc de pobresa	El 40% de les persones que viuen en llars monoparentals es troben en situació de risc de pobresa, pràcticament el doble que la resta dels tipus de família. Això afecta molt més les dones, atès que el 82% de les llars monoparentals estan encapçalades per dones.
Mobilitat en cotxe	Els homes es desplacen en vehicle privat (cotxe, moto, furgoneta...) en major proporció que les dones, un 40% i un 28% dels desplaçaments respectivament.

El conjunt de dades exposades mostren com, de mitjana, les dones de la ciutat tenen menor accés a recursos econòmics que els homes, i es troben més exposades a situacions de privació material i precarietat. Això, al seu torn, condiciona la seva capacitat d'accés a serveis vinculats a contraprestacions econòmiques.

Feta aquesta diagnosi general de la ciutat des de la perspectiva de gènere, a continuació es presenten les diagnosi sectorials dels àmbits d'actuació de les ordenances fiscals (habitatge, prevenció i seguretat, espai urbà, pobresa, treball de la llar i les cures, cultura, etc.). A aquest efecte, s'ha usat la tipologia d'àmbits i les diagnosi del Pla per la justícia de gènere 2021-2025.

Ordenances fiscals: 1. IBI 13. Recàrrec establiments turístics Àmbit: Habitatge
Diagnòstic de l'àmbit: La situació de l'habitatge a Barcelona és crítica en termes generals i els sistemes d'informació disponibles fan difícil conèixer les desigualtats de gènere que s'hi donen. La situació està marcada per un augment del 33% dels preus del lloguer en els darrers 5 anys; una de cada deu persones no té diners per pagar la llum o l'aigua i, arran de la crisi de la Covid-19, un 25,2% de les dones i un 23,8% dels homes reporten tenir dificultats per pagar els subministraments de la llar (AB, 2021). A més, un 10,6% de la ciutadania es troba en situació de pobresa energètica, sent les dones les que més van rebre ajudes municipals per aquest motiu. D'altra banda, existeix un creixement sostingut del sensellarisme (Xarxa d'ajuda a les persones

sense llar, 2019) durant l'última dècada, amb quasi el doble de persones allotjades en equipaments residencials, i pisos municipals i de les entitats de la XAPSL, i amb més d'un miler de persones dormint al carrer. A Barcelona, en els darrers 5 anys, el nombre de persones que han sol·licitat un habitatge de protecció oficial s'ha duplicat. I només l'any 2019 es van produir 1.700 desnonaments (ASPB, 2020).

De mitjana, les famílies destinen un 22,3% de la seva renda a les despeses d'habitatge, però aquesta xifra és el 39,4% en el cas de règim de lloguer. Si a sobre les persones són migrades, hi dediquen de mitjana un 41,1%, i un 42,3% les que tenen rendes més baixes. Cal tenir en compte que la dedicació superior al 30% dels ingressos es considera sobreesforç econòmic. Si bé aquestes dades no ens permeten veure el fenomen en el cas particular de les dones, sabem que les famílies monoparentals han hagut de destinar el 64,7% de la seva renda a cobrir les despeses d'habitatge.

L'estudi "Dones i treballs" (Moreno *et al.*, 2018) va detectar que els preus de l'habitatge de Barcelona expulsaven especialment dones amb rendes baixes que treballaven a Barcelona, de manera que havien de fer trajectes interurbans diaris més llargs i més incompatibles amb les tasques de cures.

Ordenança fiscal:

5. SPEIS

6. Manteniment SPEIS

9. Serveis especials GUB

Àmbit: Prevenció i seguretat**Diagnòstic de l'àmbit:**

La seguretat és un dret fonamental recollit a la Declaració Universal dels Drets Humans (article 3) que té una estreta relació amb la llibertat (d'expressió, decisió i moviment) i amb el dret de les persones a no patir violència (Naredo i Praxàgora, 2010). Per això, la construcció del concepte de seguretat no és neutre des de la perspectiva de gènere, com tampoc ho és des del punt de vista d'altres clivelles significatives com són la classe social, l'origen, l'ètnia, l'edat o l'orientació sexual.

És imprescindible entendre com homes i dones segueixen processos de socialització diferenciats que generen unes problemàtiques i unes necessitats diferents pel que fa a la seguretat. Aquesta socialització diferencial duu moltes dones a aprendre nombroses estratègies d'autoprotecció a l'espai públic (com evitar sortir de nit, no transitar per carrers poc il·luminats o solitaris, no vestir de determinada manera...) que tenen un impacte negatiu en la seva qualitat de vida, ja que generen més sensació d'inseguretat i limiten l'autonomia i la llibertat de moviment.

L'any 2019 l'índex de victimització global va ser superior per als homes (31,6) que per a les dones (30,3) (AB, 2020). És a dir, els homes van patir més fets delictius que les dones a l'espai públic. Tot i així, si es desagreguen aquestes dades per edat, s'observa com la taxa de victimització més alta la pateixen les dones joves, d'entre 16 i 29 anys (amb una victimització del 39,8).

Alhora, si s'analitzen tots els àmbits delictius que s'inclouen dins la victimització global, s'observa que els homes presenten victimitzacions superiors en relació amb el seu vehicle, el domicili, la segona residència i la botiga/negoci. Les dones, per contra, van tenir una victimització superior en la seguretat personal. D'entre els delictes que s'inclouen a l'àmbit personal, els homes s'hi van veure més afectats, sobretot, per intents de robatori del telèfon mòbil, estrebades, atracaments i intents d'atracament, agressions físiques i intents d'agressió física. Les dones, per contra, van patir més robatoris de bossa o cartera, intimidacions, coaccions o amenaces, i agressions sexuals. És a dir, mentre que els homes majoritàriament van patir delictes contra les seves propietats, les dones van patir més atacs contra elles i els seus cossos. Per tant, l'afectació psicològica d'aquests fets delictius també va ser més negativa per a les dones (amb un cost psicològic de 6,3) que per als homes (amb un cost psicològic de 5,4).

Ordenances fiscals:

3. ICIO

7. Serveis urbanístics

10. Ocupació de via pública

Àmbit: Espai Urbà**Diagnòstic de l'àmbit:**

L'espai urbà, com a suport físic dels usos socials, és un mecanisme de reproducció o transformació de les desigualtats de gènere. Durant molt de temps, la seva configuració no sempre ha estat pensada segons les necessitats de la vida quotidiana, és a dir, tenint en compte —també— el treball de cures. El disseny i gestió de l'espai urbà no necessàriament considera la diversitat de persones que l'ocupen, els usos socials que se'n fan, el moment del dia en què tenen lloc (no és el mateix l'ús de l'espai públic de dia o de nit), la presència de criatures i les seves necessitats, etc.

L'urbanisme amb perspectiva de gènere (aterrat a Barcelona amb la mesura de govern *Urbanisme amb perspectiva de gènere "L'urbanisme de la vida quotidiana"* i un manual) proposa un disseny urbà amable amb les tasques pròpies de la vida quotidiana i s'ha aplicat a moltes reformulacions d'espai de la ciutat. Es proposa una reformulació de l'espai urbà amb especial atenció a les tasques pròpies de la vida quotidiana i a les cures. Pretén espais més verds, més saludables per estar, passejar, seure, jugar, socialitzar, i amb capacitat d'enfortir la xarxa social de vida quotidiana. Aquesta concepció s'està incorporant en la implantació del model Superilla per tal de pacificar i fer més confortables els espais del barri a totes les persones i treballs.

Tanmateix, els principis de l'urbanisme de gènere encara s'han d'aplicar a bona part de la trama urbana que és insensible a les necessitats de les dones. Així ho diuen les marxes exploratòries que s'han fet en diferents punts de la ciutat (i que si bé són un instrument que s'ha anat implantant, encara queda pendent la seva generalització) o el mapa de la vida quotidiana elaborat al barri del Coll-Vallcarca.

La inclusió de les dones en l'espai públic, i l'ús i apropiació que en fan, és diferent respecte als homes. Així, per exemple, no és el mateix ús el que fan les dones grans amb mobilitat reduïda que el que poden fer altres persones amb plena mobilitat. A més, les dones denuncien que el 17% dels casos de violència masclista a l'àmbit social que pateixen són en l'espai públic (AB, 2018).

Ordenances fiscals:

8. Vehicles

Àmbit: Mobilitat**Diagnòstic de l'àmbit:**

La mobilitat és una activitat bàsica que diàriament realitza el 93% de les persones de la regió metropolitana de Barcelona (IERMB, 2021). És una constant històrica que les dones es desplacin més per tasques de cura (24% davant un 18% dels homes), mentre que els homes ho fan més per qüestions laborals (22% davant un 17% de les dones). Dones i homes també presenten diferències en l'ús de mitjans de transport, sent els homes molt majoritaris en el transport privat (30% davant d'11%) i les dones en el transport públic (36% davant d'un 24% dels homes), en una ciutat amb una mobilitat tradicionalment pensada per donar resposta a les necessitats laborals de la societat, i prioritant el cotxe. Així mateix, les dones utilitzen menys la bicicleta que els homes (1,5% davant un 3,4%) (IERMB, 2020). A més, s'acostumen a desplaçar fent més trajectes i més curts que els homes, de manera que caldria conèixer si aquest tipus de mobilitat pot suposar desigualtats de gènere en el sistema tarifari (per exemple, calculant el preu/kilòmetre que paguen dones i homes).

La mobilitat hauria d'estar dissenyada per dotar de la màxima autonomia de moviment totes les persones. Lluny d'això, és en primer lloc al transport públic (21,6%) on les dones pateixen violència masclista en l'àmbit social, i en l'espai públic en tercer lloc (17,5%). En conseqüència, afirmen que aquest fet les condiona en els seus desplaçaments (un 32% procuren no sortir soles i un 24% té més por en sortir) (AB, 2018).

Més enllà d'això, els mitjans de transport no sempre són inclusius amb diferents grups de persones, per exemple, amb les persones grans (amb poca presència relativa a la xarxa de metro), les dones joves i adultes (amb alta percepció d'inseguretat en el transport nocturn) o les persones que cuiden (amb insuficient espai en voreres i complicacions en mitjans de transport públic). A més, en el context actual, amb el salt exponencial que ha fet la distribució urbana de mercaderies, caldria gestionar-la de manera que no afecti negativament la mobilitat de vianants, sobretot quan duen a terme tasques de cures.

L'autonomia de les dones en la mobilitat també es veu en qüestió en termes de sinistralitat viària, sent les dones responsables de menys accidents, però víctimes de més. Això es deu a la seva major presència en els desplaçaments a peu —sovint vinculats a tasques de cura—, la seva menor disposició de vehicles privats, juntament amb menys conductes de risc que els homes, fins i tot quan es posen en relació amb el volum de mobilitat de cada sexe (IERMB, 2020).

La presència de les dones en els òrgans de decisió i disseny de la mobilitat és encara minoritària, de manera que les seves necessitats i experiències són menystingudes. N'és un cas el Pacte per la Mobilitat de Barcelona, on només una de cada tres persones participants és dona.

Ordenança fiscal:

11. Serveis culturals

Àmbit: Cultura i memòria col·lectiva**Diagnòstic de l'àmbit:**

Les polítiques públiques basades en els drets culturals han de posar un èmfasi explícit en l'equitat de gènere. Aquestes polítiques han de reforçar la perspectiva de gènere i desplegar tot el seu potencial per promoure la participació plural i activa de les dones i de totes les persones que no compleixen la norma androcèntrica i heterosexual en la vida cultural. Davant d'aquests reptes, durant els darrers anys, l'Institut de Cultura de Barcelona ha fet una aposta ferma en polítiques culturals amb perspectiva de gènere. Es ressalta el projecte "Gènere i museus" amb la finalitat d'integrar la perspectiva de gènere en la gestió, activitats i relat als museus de la ciutat. També es posen en relleu altres actuacions com l'estudi pilot de la programació en centres cívics, l'increment de programes amb presència i visibilització de les dones creadores, i els programes de memòria que han fet un esforç molt important de recuperació històrica.

Amb tot, a Barcelona encara no hi ha paritat en el context cultural i se segueixen reproduint models de feminització de rols concrets, menystinguts i més precaritzats que aquells on els homes són majoria. Així mateix, existeix un sostre de vidre que posa barreres a l'entrada de les dones a posicions de presa de decisió. La segregació vertical i horitzontal continua existint en algunes de les institucions culturals i es fa especialment palesa en certs sectors. La programació cultural, en la gran majoria de casos encara no és paritària i això segueix fomentant la invisibilització de les dones creadores i treballadores de la cultura. Per això, és fonamental treballar per unes programacions paritàries i amb perspectiva de gènere de totes les activitats culturals de la ciutat.

Les dades de l'Observatori de Dades Culturals mostren que les dones participen majoritàriament com a inscrites i espectadores en diverses activitats culturals de la ciutat. De fet, elles representen el 66% de les persones espectadores de Barcelona Districte Cultural, el 73% de les inscrites als centres cívics (2020), el 55% de les usuàries de les biblioteques i el 67% de les espectadores del Festival Grec.

Malgrat això, les dades posen en evidència que encara manca paritat i presència de dones com a directores i creadores. Les dades de l'Observatori troben una relació entre la dimensió dels festivals i la variable de gènere en la seva direcció. A més volum d'assistents, menys paritat i més presència d'homes directors: als festivals de més de 20.000 assistents només el 27% és paritari i només el 5% té una majoria de dones directores. L'Informe sobre la programació cultural 2016-2017 de l'Ajuntament de Barcelona des d'una perspectiva de gènere (Cabó i Sánchez, 2017) va analitzar les activitats programades i les estructures organitzatives. En la programació global analitzada de la ciutat del 2016 les dones autores van ser un 24,6%, i un 32,3% el 2017. Hi ha grans diferències entre els diversos àmbits de programació: van

d'un 1,2% de dones autores en els auditoris a un 54,5% en els centres d'exposicions. Dels set festivals de la ciutat, només el Grec i Santa Eulàlia s'acosten a la paritat en les activitats.

Ordenança fiscal:

2. IAE

12. Mercats

Àmbit: Promoció econòmica feminista/Ocupacions**Diagnòstic de l'àmbit:**

El mercat laboral barceloní ha sofert un important sotrac com a conseqüència de la crisi sanitària de la Covid-19. Si bé la política econòmica de resposta ha estat molt diferent a la de la crisi de l'any 2008, optant simultàniament per aturar l'activitat econòmica (tot desplegant mesures destinades a pal·liar-ne els efectes) i per mantenint les rendes i la capacitat de consum, es desconeix encara fins a quin punt l'afectació ha estat diferent per homes i dones. Amb tot, ja es comença a entreveure que l'impacte de la crisi es concentra en alguns dels grups amb més situació de vulnerabilitat del mercat laboral: persones treballadores amb salaris baixos i feines precàries (característiques que són molt presents en els llocs de treball feminitzats, dels i les joves, i de les persones migrades i d'origen divers). De fet, un dels problemes greus del mercat de treball és la baixa qualitat de l'ocupació concentrada en sectors de població molt concrets i en alguns sectors d'activitat. Això, de fet, ja es produïa abans de la crisi i aquesta només ho ha empitjorat (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona [IERMB], 2020).

En aquest sentit, cal tenir en compte que les dones tenen una forta presència tant en els sectors essencials (que s'ha mantingut o reforçat) com en les ocupacions de serveis al públic (que han vist molt limitada la seva activitat). Així, la segregació horitzontal del treball ha tingut un paper clau en aquesta crisi sanitària, la qual cosa ha provocat més exposició de les dones al contagi i al desgast per una important presència en les anomenades ocupacions de primera línia (ocupacions essencials i al mateix temps altament exposades). Són principalment aquelles que se situen als sectors de la sanitat, l'educació, els serveis socials, el treball domèstic i de cures, el lleure i el comerç al detall. D'altra banda, l'ocupació ha augmentat durant la pandèmia en sectors com les TIC o la logística, on les dones són minoria. Les dones representen un terç de l'ocupació en la branca d'informació i comunicacions, un sector en continu creixement i fortament demandat, que ofereix salaris més elevats i millors condicions laborals (AB, 2021).

En termes d'indicadors de mercat de treball, les dades del 2020 mostren que, si bé la caiguda de la taxa d'ocupació ha estat més gran per als homes, aquests estan encara 9 punts per sobre de les dones. A més, moltes de les persones que han perdut la feina no han passat a ser aturades sinó inactives. Per això, usant l'indicador d'inactivitat específica que inclou les anomenades "mestresses de casa", s'observa que tot i que la taxa d'atur del quart trimestre del 2020 és molt similar entre homes i dones (12,6% els primers i 12,1% les segones), la taxa d'inactivitat específica és del 19% en els homes i 23% en les dones.

La contractació a la ciutat era, el desembre del 2020, encara molt més baixa que la del mes de febrer del mateix any. S'observa certa feminització en els darrers mesos, que se sustenta pel creixement en

contractes temporals, i també ha augmentat la feminització dels contractes a temps parcial. Cal també fer esment de les jornades parcials: el quart trimestre del 2020 el pes del treball a temps parcial entre les dones assalariades a Barcelona (19,4% del total) més que duplica el que registren els homes (8,6%) (AB, 2021). L'assumpció de les tasques de cures en major mesura per part de les dones respecte als homes ha suposat que siguin elles les que accedeixen majoritàriament a aquest tipus de contractes. La dificultat de conciliació i de compatibilitzar la vida personal, laboral i familiar se segueix concentrant, per tant, en les dones, amb el pes que això significa en la seva economia: menor capacitat adquisitiva que els homes tant en les prestacions d'atur com en les pensions al final de la seva vida laboral.

4.2. ANÀLISI DE LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL PROJECTE

Els continguts que resulten més pertinents per ser valorats des de la perspectiva de gènere són els referents a subjectes passius, motius de no subjecció, quotes, exempcions i reduccions/bonificacions. A efectes il·lustradors, a continuació es presenten alguns d'aquests tipus de continguts, extrets del text regulador de les taxes per Serveis de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPEIS).

Motius de no subjecció

No estan subjectes a les taxes els següents serveis prestats dins del terme municipal de Barcelona:

(...) Els serveis prestats a persones en situació de discapacitat o per limitacions físiques i que es trobin en situacions d'emergència.

Tarifes

Espai Bombers-Parc de la Prevenció. Entrades per accés a l'exposició permanent:

-Entrada ordinària: 2,50€

-Entrada reduïda: 1,50€

-Entrada gratuïta: 0€

Exempcions i bonificacions

Espai Bombers-Parc de la Prevenció. Gaudiran d'entrada reduïda:

- Persones aturades*
- Persones posseïdores de targeta rosa reduïda*
- Famílies, amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que com a mínim un d'ells sigui el pare, la mare o el tutor legal. És imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys.*
- Persones posseïdores de carnet de família nombrosa*
- Persones posseïdores de carnet de família monoparental*
- (...)*
-

Amb caràcter personal, gaudiran d'entrada gratuïta:

- Persones jubilades i persones majors de 65 anys*
- Persones posseïdores de la targeta rosa gratuïta*
- Persones posseïdores de la targeta acreditativa de discapacitat*
- Persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat*
- (...)*

A continuació s'identifiquen diversos **aspectes a considerar a partir de les seccions identificades com a més rellevants des de la perspectiva de gènere:**

- **Existeixen importants limitacions competencials de l'Ajuntament per a la regulació de les ordenances fiscals.** L'Ordenança fiscal general especifica, a la secció d'Exempcions, bonificacions i reduccions, que:
 - no es poden concedir altres exempcions, bonificacions o reduccions que les que la llei hagi autoritzat de manera concreta (art. 97è).
 - les exempcions, bonificacions i reduccions s'han d'interpretar en sentit estricte. No es poden aplicar a d'altres persones que les taxativament previstes i només per a les seves obligacions tributàries pròpies i directes. Tampoc es poden estendre a altres supòsits que els específicament assenyalats (art. 98è).
- Cap de les ordenances fiscals fa un emmarcament o conté **objectius vinculats explícitament amb la igualtat** de dones i homes.
- Cap de les ordenances fiscals conté **mesures** adreçades explícitament a contribuir a la igualtat de dones i homes.
- No obstant, diverses mesures que no semblen tenir una "motivació de gènere", **poden tenir un efecte positiu en la redistribució de recursos** entre homes i dones, com es veurà a la secció "Previsió de Resultats".
- La majoria de continguts pertinents des de la perspectiva de gènere es concentren en els supòsits d'exempcions i bonificacions/reduccions al pagament dels impostos i taxes.

A continuació es presenta una síntesi de la valoració de l'impacte de gènere, centrada en les preguntes:

- Visibilitza diferències? És a dir, el text de l'ordenança fiscal posa de relleu, de forma explícita o implícita, que s'han tingut en consideració les diferències que es donen en la realitat d'homes i dones?
- Visibilitza desigualtats? És a dir, parteix de la base que les diferències visibilitzades suposen desigualtats en la presència de dones i homes, l'accés a recursos, la capacitat de decisió, la reproducció d'estereotips de gènere, etc.?
- Conté elements per revertir aquestes desigualtats?

	Visibilitza diferències? (explícitament o implícitament)	Visibilitza desigualtats? (explícitament o implícitament)	Conté elements per revertir desigualtats?	Actuació/mesura que contribueix a revertir desigualtats
0	Ordinança fiscal general	NO	NO	
1	IBI	SÍ	SÍ	-Bonificació per habitatges de protecció oficial. -Bonificació en funció de la renda de la unitat familiar. -Bonificació per família nombrosa (amb màxim de renda de 90.000€) i discapacitat. -Equiparació de la cessió d'ús d'habitatges protegits al lloguer social, a efectes de bonificació. <i>-Anys anteriors es van atorgar ajuts al pagament per a persones amb pocs recursos, persones vídues, famílies monoparentals i famílies nombroses (recollits fora de les ordenances fiscals).</i>
2	IAE	SÍ	SÍ	-Exempció per a associacions i fundacions de persones amb discapacitat.
3	ICIO	SÍ	SÍ	-Bonificació per habitatges de protecció oficial. -Bonificació per discapacitat. -Disminució de base imposable (coeficient) per parcs infantils a l'aire lliure.
4	Serveis generals	SÍ	SÍ	-Exempcions i bonificacions per família nombrosa i família monoparental. -Tarifa reduïda en serveis d'accés a oferta pública d'ocupació per a persones en situació d'atur i que no percebin cap prestació econòmica, i persones en situació de discapacitat.

5	SPEIS	SÍ	SÍ	SÍ	<p>-No subjecció de persones en situació de discapacitat o per limitacions físiques i que es trobin en situacions d'emergència.</p> <p>-Entrada reduïda a l'Espai Bombers-Parc de la Prevenció per a: Persones aturades, Persones posseïdores de targeta rosa reduïda, Famílies (amb un màxim de dos acompanyants adults, sempre que com a mínim un d'ells sigui el pare, la mare o el tutor legal; és imprescindible que hi hagi com a mínim un membre menor de 16 anys), Persones posseïdores de carnet de família nombrosa, Persones posseïdores de carnet de família monoparental.</p> <p>-Gaudiran d'entrada gratuïta: Persones jubilades i persones majors de 65 anys, Persones posseïdores de la Targeta Rosa gratuïta, Persones posseïdores de la targeta acreditativa de discapacitat, Persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant d'una persona amb discapacitat.</p> <p>-Visites gratuïtes en hores convingudes per a associacions i entitats adherides a l'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva.</p>
6	Manteniment SPEIS	NO	NO	NO	
7	Serveis urbanístics	NO	NO	NO	
8	Vehicles	SÍ	SÍ	SÍ	-Exempció per a vehicles matriculats a nom de persones amb discapacitat per al seu ús exclusiu.
9	Serveis especials GUB	NO	NO	NO	
10	Ocupació de via pública	SÍ	SÍ	SÍ	<p>-Exempció a titulars de reserves d'estacionament amb discapacitat física.</p> <p>-Reducció en els casos que es compleixin tots els requisits següents: 6 mesos en situació d'atur, demandant d'ocupació al SOC, ingressos personals anuals inferiors a 1,5 l'IRSC (Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya).</p>

11	Serveis culturals	SÍ	SÍ	SÍ	-Entrades gratuïtes per a entitats adherides a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. -Entrades gratuïtes per a persones posseïdores de la Targeta Rosa gratuïta, persones que disposin del passi metropolità d'acompanyant de persona amb discapacitat, o acompanyants de persones amb targeta acreditativa de discapacitat reconeguda i que requereixi el concurs de tercera persona, persona adulta acompanyant d'infant beneficiari del "Quadern Cultura". -Entrada reduïda per a persones de 65 anys o més, persones aturades o posseïdores de la Targeta Rosa reduïda, famílies (infants i màxim 2 acompanyants adults), posseïdores de carnet de família monoparental.
12	Mercats	NO	NO	NO	
13	Recàrrec establiments turístics	NO	NO	NO	

Cal destacar que el projecte d'ordenances fiscals per al 2024 no inclou novetats substancials des de la perspectiva de gènere. De fet, alguns dels eixos bàsics de la proposta són el no increment de la pressió fiscal i els ajustaments tècnics i legals. Així, la majoria de modificacions tan sols consisteixen en actualitzacions de referències normatives, depuració d'errades tècniques o formals, millora de redactats, adaptacions de calendari, actualització de costos, etc.

En el cas de l'IBI, s'ha suprimit la bonificació per famílies nombroses en cas que comptin amb una renda superior a 90.000€.

Per al conjunt de les ordenances fiscals, cal tenir en consideració que els articulats no identifiquen *explícitament* l'existència de diferències i desigualtats en clau de gènere. Amb tot, algunes de les mesures adoptades (en particular, exempcions i reduccions) contribueixen a revertir desigualtats de gènere, i en aquests casos s'ha valorat que *implícitament* contribueixen a visibilitzar diferències i desigualtats.

A l'efecte de sintetitzar visualment les mesures transformadores de desigualtats (no subjeccions, exempcions i reduccions) incloses de forma explícita en les diferents ordenances fiscals, s'indiquen en color verd a la següent taula. Es posa de manifest que la situació de discapacitat és el supòsit més generalitzat per a l'atorgament d'exempcions o reduccions (inclòs en 8 de les ordenances fiscals analitzades).

	Discapacitat	Atur	Renda, vulnerabilitat	Família nombrosa	Família monoparental	Targeta Rosa	Jubilació, gent gran	Acord ciutadà BCN inclusiva	Família	Habitatge protecció oficial	Violència masclista
0. Ordenança fiscal general											
1. IBI											
2. IAE											
3. ICIO											
4. Serveis generals											
5. SPEIS											
6. Manteniment SPEIS											
7. Serveis urbanístics											
8. Vehicles											
9. Serveis especials GUB											
10. Ocupació de via pública											
11. Serveis culturals											
12. Mercats											
13. Recàrrec establiments turístics											
	8	4	3	3	3	2	2	2	2	2	0

En aquest punt cal esmentar que des del 2016 l'Ajuntament de Barcelona va atorgar **ajuts fiscals al pagament de l'IBI, en forma de subvencions sobre la quota. Tot i que no formaven part de l'ordenança fiscal** i, de fet, es trobaven al pressupost de despeses, no es podia valorar l'IBI sense considerar l'existència d'aquests ajuts, que a la pràctica constituïen una extensió de les reduccions sobre la quota.

Aquests ajuts tenien com a objectiu corregir la manca de progressivitat de l'impost i en reduïen l'import que cal pagar en funció de la situació vital de les persones sobre les quals recau. Alguns dels ajuts, en concret les ajudes a famílies monoparentals, a persones amb pocs recursos i a persones vídues, tenien en compte algunes variables importants des de la perspectiva de gènere, com ara la presència o no de persones amb alguna discapacitat a la llar.⁷ Des de la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps de l'Ajuntament de Barcelona **es van analitzar els ajuts al pagament de l'IBI efectivament concedits i es va concloure que tenien un efecte redistribuïdor en termes de gènere**, atès que la majoria de persones beneficiàries eren dones i també rebien la major part del volum econòmic. En concret, i per a les dades de 2019, les dones representaven un 76% de les persones beneficiàries i rebien un 74% del volum dels ajuts.

Aquests ajuts per al pagament de l'IBI, l'any 2020 no es van convocar per la situació d'excepcionalitat conseqüència de la crisi sanitària de la Covid-19. D'altra banda, dues sentències del Tribunal Suprem es van pronunciar en contra d'aquests tipus d'ajuts en considerar que constituïa frau de llei atorgar subvencions per al pagament d'un impost. L'any 2021 es van unificar en una única convocatòria de l'Institut Municipal de Serveis Socials, d'acord amb el que es disposa la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic de Catalunya, i en concret pel que fa a les prestacions econòmiques d'urgència social. En particular, es va aprovar una convocatòria per a l'atorgament de prestacions econòmiques d'urgència social associades a l'habitatge habitual destinades a persones i unitats de convivència amb pocs recursos econòmics i en situació de vulnerabilitat social. Així, els ajuts al pagament de *l'impost* han desaparegut com a tals i actualment existeixen ajuts per a la compensació parcial de les *càrregues* associades a l'habitatge.⁸

4.3. PREVISIÓ DE RESULTATS

Sovint es considera que les normes i polítiques públiques són neutres respecte al gènere perquè s'han dissenyat pensant en el benefici de la població en el seu conjunt i, per tant, de forma igual per a totes les persones, sense fer distincions entre dones i homes. No obstant, tractar de forma homogènia persones que parteixen d'una situació desigual, reproduceix aquesta desigualtat; que és el que ocorre si no es tenen en compte les desigualtats de gènere existents en la posició econòmica, política i social de dones i homes. Per això, les polítiques pensades cap a la població en general no solen ser *neutres*, sinó *cegues* pel que fa al gènere (Emakunde, 2013).

Sota aquest enfocament, els aspectes que es tenen en compte per a l'estimació dels resultats de l'aplicació de les ordenances fiscals són els següents:

- Presència de dones i homes en l'àmbit d'actuació.

⁷ <https://ajuntament.barcelona.cat/ajutsIBI/ca/>

⁸ <https://ajuntament.barcelona.cat/serveissocials/ca/canal/ajuts-associats-lhabitatge-habitual>

- Accés a recursos (esfera econòmica o material). Esforç econòmic i divisió sexual del treball.
- Normes socials i valors (esfera ideològica o cultural). Promoció de comportaments, rols i models d'organització social i familiar que són premiats/gravats.
- Contribució a objectius programàtics. En particular, del Pla per la justícia de gènere 2021-2025.
- Compliment de disposicions normatives.

En primer lloc, resulta pertinent destacar la **manca de disponibilitat de dades desagregades per sexe de les persones pagadores dels impostos i taxes. Això impedeix la previsió de resultats quantitius del projecte d'ordenances fiscals per a l'any 2024, pel que fa a conèixer qui paga i com es redistribueixen els recursos entre homes i dones.** Per realitzar una adequada previsió caldria disposar d'una major quantitat de dades desagregades per sexe (i també per capacitat econòmica, situació de discapacitat, exclusió residencial, tinença de persones a càrrec, etc.) relatives a les situacions gravades i als serveis regulats: propietat de béns immobles, propietat de vehicles, activitats econòmiques, ús privatiu del domini públic, serveis culturals, etc.

Tot i l'absència generalitzada de dades desagregades per sexe, **per al cas de l'IBI i l'IVTM s'ha disposat d'una estimació probabilística del sexe de les persones contribuents a partir dels noms de pila.** Per fer aquesta estimació probabilística, l'Institut Municipal d'Hisenda ha creuat els noms de les persones contribuents amb la freqüència dels noms d'home i de dona de l'INE, amb base a l'Estadística del Padró Continu.⁹

Aquestes dades s'han analitzat en col·laboració amb el Departament d'Economia de la Universitat de Barcelona i s'ha elaborat un **estudi de la distribució de la càrrega impositiva i la distribució de la propietat (riquesa) entre dones i homes.** A continuació s'exposen alguns dels resultats de l'estudi.

Anàlisi amb perspectiva de gènere de dades fiscals de l'Ajuntament de Barcelona

Pilar Sorribas Navarro, Universitat de Barcelona & IEB, Desembre 2022

Un dels aspectes que condiciona la igualtat entre sexes és la distribució de la riquesa. L'habitatge és el principal component de la riquesa, com així ho demostren les dades de l'Enquesta Financera de les famílies del Banc d'Espanya. La propietat dels béns immobles està gravada amb l'impost sobre béns immobles (IBI). Els vehicles són un altre element que formen la riquesa de les persones, tot i que tenen un pes menor. La possessió d'un vehicle que pot circular per una via pública està gravat per l'Impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM).

L'Ajuntament de Barcelona disposa d'una base de dades de l'IBI per a l'any 2020 i l'IVTM per a l'any 2021 on s'ha estimat el sexe del subjectes passius en base als seus noms de pila.

⁹ Instituto Nacional de Estadística-INE. Demografía y población. Frecuencia de nombres por sexo y provincia de residencia. www.ine.es/tnombres/formGeneralresult.do

Impost sobre Béns Immobles (IBI)

Donat que és un impost proporcional (és a dir, el seu tipus impositiu és constant e independent del valor de la base imposable) la distribució de la càrrega fiscal (mesurada amb la quota líquida) per sexe ens indiquen com està distribuïda aquesta part de la riquesa entre homes i dones.

Les dades mostren que les dones són el 50,7% dels subjectes passius i no hi ha diferències estadísticament significatives entre la càrrega fiscal mitjana que suporten els homes i les dones.

En canvi, existeixen diferències importants en la distribució dels subjectes passius per sexe en funció del nivell territorial i en funció de l'ús de l'immoble (residencial, indústria o serveis):

- Diferències en funció del nivell territorial. En el cas dels immobles en propietat per a ús residencial que tenen una única persona propietària, existeixen importants diferències entre barris pel que fa al pes que tenen les dones com a subjecte passiu: en el cas del barri del Putget i el Farró (districte de Sarrià-Sant Gervasi) representen el 60% i en el cas del barri de Vallbona (districte de Nou Barris) representen el 40%. Pel que fa a la quota líquida mitjana, la diferència màxima es dona en el barri de Pedralbes (districte de Sarrià-Sant Gervasi) on la quota de les dones és 196 € inferior a la dels homes, el que representa un 11%.
- Diferències en funció de l'ús de l'immoble. Les diferències per sexe són més pronunciades per als béns immobles en propietat per a ús d'indústria o servei, que no pas per a ús residencial. Per a ús d'indústria o servei, els subjectes passius són un 52,7% homes i un 47,2% dones. A més, la quota líquida mitjana dels béns immobles dels que són titular una dona és menor que dels que són titular un home. Per tant, les dones són propietàries d'un menor percentatge d'immobles per a ús d'indústria o servei que els homes i el valor cadastral d'aquests immobles és, en mitjana, inferior que dels que són propietaris els homes. Per exemple, a l'Eixample, que és el districte que concentra més immobles d'aquest tipus, la diferència és de 5 €, el que implica que en mitjana les dones paguen un rebut de l'IBI que és un 6,5% inferior al rebut mitjà en aquest districte.

Impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM)

La càrrega fiscal de l'impost de vehicles està distribuïda de manera molt desigual per sexes. Del total de rebuts emesos per IVTM a l'any 2021 a Barcelona, les dones representen només el 33,3% dels subjectes passius.

Amb tot, existeixen diferències importants en funció del tipus de vehicles (turismes, motocicletes, etc.). En el cas dels turismes, la quota mitjana per a les dones és de 85,6€ i és de 100,3€ per als homes. Aquesta diferència significa que la quota mitjana de les dones és un 17% inferior que la de les dones. En el cas de les motocicletes la titularitat de les dones baixa fins al 25,1%. La diferència és entre 12,9€ de quota mitjana per a les dones i 26,1 € per als homes. En aquest cas, la quota mitjana de les dones menys de la meitat que la dels homes.

Aquestes diferències impliquen que, en mitjana, els turismes dels que són titulars les dones tenen menys cavalls fiscals i les motocicletes menys cilindrada que dels que són titulars els homes. Per tant, es documenta que la distribució de la riquesa materialitzada en vehicles no és equitativa i que els homes concentren un percentatge més elevat d'aquesta riquesa que les dones.

De forma general, a continuació s'indiquen les dades que serien necessàries per a realitzar una anàlisi exhaustiva de cada ordenança fiscal:

- **Sexe de la persona contribuent**
- **Tipus d'immoble, vehicle, etc.**
- **Tipus d'exempció o bonificació/reducció aplicada** (discapacitat, renda, atur, Targeta Rosa, monoparentalitat, gent gran, etc.).
- **Tipus de dret** (propietat, usdefruit, etc.)
- **Percentatge de participació en la propietat** (100%, 50%, etc.).
- **Import de l'exempció o bonificació/reducció aplicada** (import absolut i percentatge respecte la quota)
- **Quota/tarifa**
- **Codi postal**
- **Edat o any de naixement**

A més, cal tenir en compte que qui paga alguns tributs poden ser tant persones físiques com persones jurídiques (ex: empreses, fundacions, associacions, entitats), amb la consegüent dificultat afegida per a l'obtenció d'informació desagregada per sexe de les persones membres i l'eventual impacte en les relacions de gènere. En seria un exemple el descompte en cas d'adhesió a l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva, que s'aplica a associacions i entitats.

Malgrat aquesta absència de dades desagregades per sexe, cal destacar la disposició d'informació de context que permet fer **inferència de resultats**. En particular, a continuació es comenta l'efecte que poden tenir les bonificacions i reduccions de tarifes per motiu de:

- **discapacitat**
- **atur**
- **renda**
- **Targeta Rosa**
- **monoparentalitat**
- **gent gran**

Nombroses ordenances fiscals (8) inclouen reduccions o bonificacions relacionades amb situacions de discapacitat. En relació a això, cal considerar que de les persones amb reconeixement legal de discapacitat a Barcelona, el 53,7% són dones¹⁰. Per tant, s'estima que **la inclusió de la discapacitat com a supòsit per a la reducció de tarifes tindrà un efecte redistribuïdor a favor de les dones**.

Pel que fa a la situació d'atur, i seguint la tendència dels darrers anys, les dades indiquen que la taxa d'atur de les dones és superior a la dels homes: 10,1% i 8,5% respectivament¹¹. Per tant, **atendre la situació d'atur com a motiu per atorgar exempcions i reduccions també suposaria una acció redistributiva en termes de gènere**.

¹⁰ www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/tvida/discapacitats/a2015/t101.htm

¹¹ Taxa d'atur mitjana dels 4 trimestres de l'any. Dades Catalunya. Enquesta de Població Activa, INE, 3T 2022.

Quant a les dades referents a renda, cal tenir en compte que la bretxa salarial de gènere de la població barcelonina se situa en el 21,8%, en detriment de les dones. Per això, **la inclusió de supòsits de reducció de tarifes per motiu de capacitat econòmica té un potencial efecte positiu en el pagament d'impostos i en l'accés de les dones als serveis i recursos municipals.**

Un altre exemple de disponibilitat de dades de context que permet fer inferència de resultats és el de persones beneficiàries de la Targeta Rosa. **Disposar de Targeta Rosa constitueix un supòsit de reducció de diversos tributs i té un potencial efecte positiu en la redistribució entre homes i dones** pel que fa a recursos i l'accés a serveis municipals. Això, amb base a les dades sobre característiques de les persones beneficiàries: de les persones que disposen de Targeta Rosa, el 58,5% són dones.¹²

En relació a la monoparentalitat, cal tenir en compte que el 82% de les llars monoparentals estan encapçalades per dones. Per això, **la reducció per monoparentalitat tindrà un efecte positiu en l'accés de les dones als serveis de les ordenances fiscals que la contempen** (serveis generals, serveis de prevenció i extinció incendis, i serveis culturals).

Finalment, **la consideració de l'edat de la gent gran també és un dels elements que pot tenir un efecte diferencial positiu per a les dones**, atès que el 60

% de les persones majors de 65 anys que viuen a Barcelona són dones.¹³

Un cop vistos els possibles efectes en relació a l'accés als serveis i recursos, cal fer esment als possibles efectes vinculats a les normes socials i valors. A aquest efecte, **es valora positivament el llenguatge usat en el text de la proposta de modificació de les ordenances fiscals, que contribueix a la construcció d'un imaginari inclusiu i no sexista**, i que debilita l'imaginari androcèntric que situa els homes com a referents en l'accés a recursos i serveis. Així, majoritàriament, en comptes del masculí genèric s'usen formes desdoblades o neutres com *la persona contribuent*.

Respecte a la vinculació amb objectius programàtics, cal dir que cap dels textos reguladors de les ordenances fiscals exposa explícitament els seus objectius últims (més enllà d'establir els fets imposables). En el cas de l'Ordenança Fiscal General es recull de forma genèrica que:

Aquesta Ordenança es dicta per a:

A) Regular aquells aspectes procedimentals que puguin millorar i simplificar la gestió, de possible determinació per l'Ajuntament.

B) Regular aquells aspectes comuns a diverses ordenances fiscals i evitar-ne així la reiteració.

D) Regular les matèries que necessitin concreció o desenvolupament per part de l'Ajuntament.

E) Informar la ciutadania de les normes i procediments el coneixement dels quals pugui facilitar el compliment de les seves obligacions tributàries.

(...)

Art 4t. Els tributs municipals són els ingressos públics que consisteixen en prestacions pecuniàries exigides per l'Administració tributària municipal (...) amb la finalitat primordial d'obtenir els recursos

¹² Departament d'Estadística i difusió de dades. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona. *Persones beneficiàries del títol Targeta Rosa*. Març 2021.

¹³ Idescat. Padró municipal d'habitants, 2022.

necessaris per al sosteniment de les despeses públiques. També podran utilitzar-se com a instruments de la política econòmica i per atendre la realització dels principis i les finalitats que conté la Constitució.
(...)

Art. 97.2. En els actes d'aprovació de plans d'actuació sectorial o instruments de planejament, el Plenari del Consell Municipal pot establir beneficis fiscals en relació amb els tributs municipals autoritzats per la llei i sotmesos, en tot cas, als principis de capacitat econòmica i de justícia distributiva.

Per tant, es posa de manifest una **generalitzada absència de vinculació explícita amb objectius d'igualtat de gènere, fet que fa esperar una invisibilització d'aquestes desigualtats en els diferents àmbits socials d'actuació: ocupació, pobresa, mobilitat, prevenció i seguretat, habitatge, cultura, etc.**

5. VALORACIÓ A CÀRREC D'ORGANITZACIONS FEMINISTES I ENTITATS DE DONES

En la tramitació del projecte d'ordenances fiscals no se n'ha fet valoració per part d'organitzacions feministes o entitats de dones.

Amb tot, i com s'ha comentat anteriorment, les ordenances fiscals ha estat tractades en reunió de la **Taula de pressupostos i fiscalitat amb perspectiva de gènere**, que és un espai de participació integrat per representats del món acadèmic, col·lectius feministes, Consell de les Dones de Barcelona, col·legis professionals i persones a títol individual, a més de representants de l'Ajuntament. En aquesta reunió es van presentar les directrius per a l'elaboració de les ordenances fiscals 2023, molt similars a les proposades per al 2024.

6. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A continuació es sintetitza la valoració dels diferents aspectes considerats, tot marcant amb color blau els més rellevants per a la valoració global de l'impacte de gènere.

	Estimació de l'impacte de gènere			
	Reproductor de desigualtats		Transformador de desigualtat	
	Molt negatiu	Lleugerament negatiu	Lleugerament positiu	Molt positiu
Vinculació amb objectius programàtics		X		
Llenguatge inclusiu i no sexista (Sí/No)			X	
Visibilització de diferències (Sí/No)			X	
Visibilització de desigualtats (Sí/No)			X	
Elements per revertir desigualtats (Sí/No)			X	
Previsió de resultats	falten dades	falten dades	falten dades	falten dades
Valoració d'organitzacions feministes	–	–	–	–

Atenent a aquestes valoracions, globalment es determina que l'aplicació del projecte d'Ordenances Fiscals per a l'any 2024 és transformador de desigualtats de gènere, en grau lleugerament positiu.

VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE			
Reproductor de desigualtats		Transformador de desigualtat	
Molt negatiu	Lleugerament negatiu	Lleugerament positiu	Molt positiu
		X	

Feta aquesta valoració, a continuació s'aporten recomanacions per tal que el projecte d'ordenances fiscals tingui un impacte que s'estimi més positiu des de la perspectiva de gènere.

RECOMANACIONS

Els impostos i taxes poden tenir un significatiu impacte sobre la població de la ciutat. No només duen a terme una assignació de recursos més o menys redistributiva sinó que alteren els incentius de la societat potenciant o desincentivant determinats hàbits i relacions socials. Així, uns impostos i taxes municipals sensibles a les desigualtats de gènere poden contribuir a **avançar cap a la igualtat efectiva i ajudar a equilibrar les relacions de poder i a reduir la feminització de la pobresa**. Atenent a aquesta potencialitat i a l'anàlisi exposada (i considerant l'existència d'importantes limitacions competencials de l'Ajuntament per a la regulació d'ordenances fiscals), es plantegen les següents recomanacions a l'actual formulació del projecte:

A) SOBRE ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS (SECCIÓ 3 DE L'INFORME):

Ús de llenguatge inclusiu

- Si bé de forma generalitzada s'opta per formes neutres o desdoblades (ex: *la persona interessada, la ciutadania, el tècnic/a*, etc.) en algunes ocasions es fa ús del masculí genèric, en expressions com *un representant, l'interessat, el gerent, el tècnic*, etc. Es recomana **substituir aquestes expressions**, en particular en l'ordenança de taxes de mercats, que és on més se n'han identificat.

Participació

- A efectes d'incorporar la veu de grups de dones o feministes, es suggereix **convocar una sessió de la Taula de pressupostos i fiscalitat amb perspectiva de gènere**, amb l'objectiu d'informar sobre el projecte i recollir comentaris i recomanacions.
- Més enllà d'aquesta Taula, integrada per persones professionals i acadèmiques de l'àmbit del gènere o l'economia, és important incorporar una major diversitat de veus de les **entitats feministes i la societat civil** en tot el procés d'anàlisi, per tal de conèixer les seves demandes, propostes. A

aquest efecte, es podrien celebrar sessions de treball en espais com els Consells de Dones, o de Feminismes i LGTBI; o bé que en espais genèrics, com consultes online o el Consell de Ciutat, s'incorpori l'enfocament de gènere i les necessitats de les dones.

B) SOBRE L'IMPACTE DE GÈNERE (SECCIÓ 4 DE L'INFORME):

Dades desagregades per sexe

- La manca de dades desagregades per sexe suposa un impediment per poder fer una anàlisi en profunditat i detall. Resoldre aquesta mancança és una prioritat per poder investigar de forma quantitativa la càrrega dels tributs, el seu impacte de gènere i poder proposar noves mesures o ajustos si fossin necessaris. Caldria **disposar del conjunt de dades desagregades per sexe** de les persones pagadores de cadascun dels impostos i taxes, així com les exempcions i bonificacions/reduccions efectivament aplicades (veure, a la secció 4.3 del present document, el detall de les dades necessàries). Anteriorment ja s'ha comentat que, tot i l'absència generalitzada de dades desagregades per sexe, per al cas de l'IBI i l'IVTM recentment s'ha disposat d'una estimació probabilística del sexe de les persones contribuents a partir dels noms de pila. Aquestes dades s'han analitzat en col·laboració amb el Departament d'Economia de la Universitat de Barcelona. En particular, s'ha fet un estudi de la distribució de la propietat (riquesa) entre dones i homes, i la distribució de la càrrega impositiva.
- La distribució de la càrrega fiscal de l'IBI per sexes ve determinada per la distribució de la propietat. Seria molt interessant **poder identificar quins són els factors que condicionen la distribució de la propietat per sexe**. Per això seria necessari disposar de dades a nivell d'individu i de llar sobre el nivell d'ingressos, l'edat, l'estructura familiar, situació en el mercat de treball i el nivell d'educació. D'aquesta manera, en funció de quina sigui la causa que origini les diferències en la distribució de la propietat es podria identificar si hi ha alguna política fiscal que pot ajudar a mitigar-les.
- Seria rellevant analitzar **quines són les fórmules més rigoroses d'obtenció de dades desagregades per sexe**. Caldria estudiar si les diverses estimacions probabilístiques del sexe a partir del nom de pila (a partir de programari comercial, a partir de dades de l'INE/Padró, etc.) proporcionen la robustesa necessària per a les anàlisis desitjades.
- A més de la variable sexe, convindria establir **quines altres variables i encreuaments (edat, territori, etc.) es requeririen per completar la informació, atenent a criteris d'interseccionalitat**. A més, seria idoni adequar l'obtenció d'aquestes variables a les realitats dels diversos tributs, doncs segurament per a tributs diferents resulten rellevants variables diferents.

Emmarcament en instruments programàtics

- Les ordenances fiscals **haurien d'estar integrades, i explicitar que ho estan, en una anàlisi global del model de ciutat per a cada àmbit d'actuació**. Tal com es fa, per exemple, en la taxa a grans operadores per aprofitament del domini públic derivat de la distribució de productes adquirits per comerç electrònic, on en la part expositiva de l'articulat es vincula l'ordenança fiscal amb àmbits i objectius del II Pla per la Justícia de Gènere 2021-2025, concretament amb l'àmbit 34, relatiu a la **mobilitat**:

“L'ordenança fiscal relativa a la taxa a grans operadores especialitzades per aprofitament especial del domini públic derivat de la distribució a particulars de béns adquirits per comerç electrònic presenta una vinculació amb els objectius programàtics i disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere. En particular, s'observa la relació amb els àmbits i objectius del II Pla per la Justícia de Gènere 2021-2025, concretament amb l'àmbit 34, relatiu a la mobilitat, ja que en el context actual, amb el salt exponencial que ha experimentat la distribució urbana de mercaderies, la introducció d'aquesta taxa respon a la necessitat de gestionar la mateixa de manera que no afecti de forma negativa la mobilitat de vianants, especialment, quan duen a terme tasques de cura.”

- De forma especial es recomana emmarcar figures tributàries en l'objectiu de **visibilitzar i reconèixer els treballs de cures**, assumits molt majoritàriament per les dones. En concret, es proposa que les ordenances fiscals afectades estiguin vinculades amb instruments programàtics relatius a la democratització dels treballs de cures, i que (com ja ocorre en alguns preus públics municipals) s'introdueixin referències explícites al concepte *cura* (ex: tasques de cura, persona cuidadora, entorn cuidador, etc.). Això és especialment pertinent per a les ordenances fiscals que contempnen supòsits de discapacitat, monoparentalitat i gent gran.
- Per la seva part, les ordenances fiscals reguladores de taxes relacionades amb serveis d'urbanisme haurien d'estar vinculades a la Mesura de Govern “Urbanisme amb perspectiva de gènere. L'urbanisme de la vida quotidiana” i haurien de **valorar les necessitats d'usos diversos de l'espai públic**, així com l'accessibilitat i la seguretat. En conseqüència, seria convenient incloure la regulació de les taxes per ocupació de via pública en un programa general de planificació de l'espai públic amb perspectiva de gènere. En el cas particular de l'ocupació de la via pública amb terrasses, caldria valorar si l'espai on aniran ubicades dóna resposta a la diversitat d'usos i necessitats d'espai públic des de la perspectiva de gènere.

Objectius

- Caldria **fer més explícita la motivació de la igualtat de gènere en l'articulat de les ordenances fiscals**. Per exemple, quan els motius de no subjecció són diversos però no citen la igualtat de gènere, ni el sexisme, ni les violències masclistes, etc.:

“no estaran subjectes les entitats sense afany de lucre que persegueixin finalitats d’interès general. Com ara, entre altres, la defensa dels drets humans, l’assistència social i la inclusió social, les cíviques, educatives, culturals, científiques, esportives, sanitàries o de tipus comunitari o veïnal, el lleure, la defensa del medi ambient i la protecció dels animals” (ordenança fiscal de Serveis Generals).

Exempcions i reduccions

Distribució de recursos dins la família

- Es recomana **incloure la persona individualment, i no només la família, com unitat de referència de capacitat econòmica**, per tal de tenir en consideració les relacions de poder i no presumir la solidaritat entre familiars. De fet, algunes tarifes municipals ja contemplen aquest doble criteri, per exemple, en el cas dels preus públics de residències per a gent gran s’estableixen exempcions “quan els ingressos de la unitat familiar o la persona cuidadora no superin l’IRSC”.

Monoparentalitat

- S’insta a estudiar, dins del marc normatiu aplicable, l’ampliació dels supòsits d’**exempcions i reduccions vinculades a monoparentalitat** (doncs les dones representen el 82% de les persones adultes que viuen soles amb menors a càrrec) que actualment només es contempla en tres de les ordenances fiscals analitzades (serveis generals, serveis de prevenció i extinció d’incendis, i serveis culturals).
- Més enllà de les ordenances fiscals, la monoparentalitat hauria de quedar **inclosa a les bonificacions recollides en la Llei d’Hisendes Locals**. Si aquesta situació de vulnerabilitat quedés recollida en la norma d’àmbit estatal, aquestes famílies no quedarien a expenses de la voluntat dels governs locals d’atorgar eventuais subvencions (que sovint no s’atorguen d’ofici sinó que han de ser sol·licitades per les persones interessades, que representen una despesa per als Ajuntaments, que s’atorguen en dotacions limitades i a repartir entre sol·licitants, etc.).

Discapacitat i dependència

- S’insta a estudiar la viabilitat que exempcions i reduccions vinculades a persones en **situació de discapacitat es facin extensives a les persones que les cuiden o acompanyen. I que aquest supòsit es generalitzi a altres ordenances**, de forma anàloga al que preveuen les taxes SPEIS i les taxes de serveis culturals. Per exemple, aquestes darreres inclouen entrades gratuïtes per a “*persones que disposin del Passi Metropolità d’Acompanyant-AMB d’una persona amb discapacitat, o les persones acompanyants de persones amb targeta acreditativa de discapacitat reconeguda i que requereixi el concurs de tercera persona*”.
- També es recomana **incloure l’atenció a les situacions de dependència reconeguda, tal com ja es fa en alguns preus públics de l’Ajuntament**. En aquest sentit, es rellevant recordar que de les persones

beneficiàries de prestacions i serveis de la Llei de Dependència, el 65% són dones¹⁴. Per tant, s'estima que l'atenció a aquestes situacions tindria un efecte positiu sobre l'accés de les dones a serveis i recursos regulats per tributs.

Representació i participació

- Quant al reconeixement i foment de la participació dels grups de dones i feministes, es podrien generalitzar mesures de promoció anàlogues a les que s'apliquen per a altres sectors i temàtiques. Per exemple, actualment en les taxes per serveis culturals es concedeixen reduccions (com entrades gratuïtes a museus) per a **associacions i entitats adherides** a l'*Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva*. Atenent al fet que moltes entitats feministes i de dones formen part d'aquest Acord, es proposa generalitzar aquestes reduccions a altres taxes que resultin pertinents, com ara les de prestacions de serveis de la Guàrdia Urbana.
- A més, es proposa que aquestes reduccions a determinades entitats es facin extensives a les entitats adherides a espais de **promoció de la igualtat de gènere i la lluita contra les violències masclistes**, en particular a l'*Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència cap a les dones*, i per als centres educatius del programa *Escoles per la Igualtat i la Diversitat* (Consorti d'Educació de Barcelona).

Violències masclistes

- Atenent a les greus conseqüències econòmiques de les violències masclistes, caldria estudiar la viabilitat i els processos per establir **reduccions per a les dones afectades per situacions de violències masclistes**, amb acreditació de l'òrgan municipal que correspongui i tal com ja es fa en algun impost, ajuts al pagament de lloguers, taxes universitàries, pensió d'orfanat, etc. En aquesta línia, cal destacar positivament el fet que al 2022 l'ordenança fiscal de l'impost de plusvàlues va incloure, com a motiu de no subjecció, la transmissió de béns immobles en benefici de persones hereves de dones assassinades com a conseqüència de violències masclistes.

Foment d'autonomia econòmica / lluita contra la feminització de la pobresa

- Cal distingir la riquesa i la renda (així, per exemple, una persona pot ser propietària d'un pis però cobrar una pensió molt baixa i tenir dificultats per arribar a final de mes). El pagament d'impostos que graven la riquesa (IBI, IVTM, etc.) pot suposar problemes de liquiditat per a persones amb rendes baixes, i seria raonable ajustar-los la càrrega fiscal.

La bretxa de gènere en els salaris i les pensions és una de les causes principals que la pobresa sigui més agreujada en les dones. Per això, **un ajustament de la càrrega fiscal que genera l'IBI per a les persones de renda més baixa, a més de millorar l'equitat de l'impost, contribuiria a reduir la feminització de la pobresa.**

Amb tot, cal tenir en compte que d'acord amb sentències del Tribunal Suprem, consultes a la Direcció General de Tributs i criteri dels Serveis Jurídics municipals, no es pot aplicar la via dels ajuts directes per al pagament de tributs (com en anys anteriors s'havia fet per al cas de l'IBI, quan s'atorgaven ajuts a persones amb pocs recursos, persones vídues i famílies monoparentals). Així,

¹⁴ Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Generalitat de Catalunya. Març de 2020.

caldrà articular els ajuts sense vinculació als tributs municipals o bé instar a la modificació de la Llei d'Hisendes Locals per poder establir noves bonificacions adequades a aquestes situacions.

Totes les anteriors recomanacions són d'especial rellevància per als tributs que no inclouen cap supòsit explícit d'exempció o reducció amb efectes positius en termes d'impacte de gènere, com per exemple les taxes de serveis urbanístics, les taxes per serveis especials de la Guàrdia Urbana i les taxes de mercats.

D'altra banda, es posa de manifest que les anteriors recomanacions es venen reiterant en els informes d'impacte de gènere dels darrers anys i, malgrat això, no s'han observat modificacions substancials en la proposta d'ordenances fiscals. Davant això, s'insta a que les recomanacions contingudes en el present document siguin incorporades en la mesura del possible en les successives versions i modificacions de les ordenances fiscals i que, en cas que no siguin viables, se n'exposin els motius.

Com a comentari final, es subratlla la necessitat de veure la política fiscal com un dels instruments crucials per contribuir a una distribució justa i equitativa de la riquesa entre la població i avançar cap a un model social i econòmic sostenible i just. Així, més enllà de la seva finalitat recaptatòria, uns tributs sensibles a les desigualtats de gènere poden contribuir a avançar cap a la igualtat efectiva i reduir la feminització de la pobresa.

Barcelona, 5 d'octubre de 2023

**RAUL LOPEZ
CANCHO -
DNI**
[Redacted]

Signat digitalment
per RAUL LOPEZ
CANCHO - DNI
[Redacted]
Data: 2023.10.05
11:10:06 +02'00'

Raül López Cancho
Tècnic de la Direcció de Serveis de Gènere i
Polítiques del Temps

Vist i plau,

**SONIA RUIZ
GARCIA - DNI**
[Redacted]
(TCAT)

Signat digitalment per
SONIA RUIZ GARCIA -
DN [Redacted] (TCAT)
Data: 2023.10.05
13:58:28 +02'00'

Sonia Ruiz García
Directora de Serveis de Gènere i
Polítiques del Temps